

4.3. Dissonans - forskellige typer

Dissonanserne inddeler sig i forskellige typer efter en række forskellige kriterier:

- Ind- og videreførelsen.
- Betoningsforhold.
- Dissonanser kan være enten diatoniske – noteret uden løse fortegn – eller kromatiske, der noteres vha. løse fortegn. Se fx Fig. 89.
- Evt. brug af flere på hinanden følgende dissonanstoner – *kæder*.

4.3.1. Gennemgangsdissonanans

Gennemgangsdissonanans forekommer på ubetonet tid i trinvis ind- og videreførelse. Her er to hovedtyper:

- Gennemgangstoner: trinvis forbindelse af to forskellige toner – normalt beliggende i tertsafstand – se Fig. 88.
- Drejetoner, som trinvist vender tilbage til den første tone – se Fig. 89.

Fig. 88. Gennemgangstoner - markeret med "g"

Fig. 89. Drejetoner - markeret med "dr"

4.3.2. Betoningsdissonanans - rytmisk betinget gennemgangsdissonanans

En vigtig musikalsk faktor er i mange situationer gennemgangstonens placering i det rytmiske betoningsmønster; en gennemgangstone på betonet tid kaldes ofte *betoningsdissonanans*. Her er to hovedtyper:

- Forslag, herunder *gennemløber* – se Fig. 90 og Fig. 91
- Forudhold – se Fig. 92

Fig. 90. Forslag - markeret med "f"

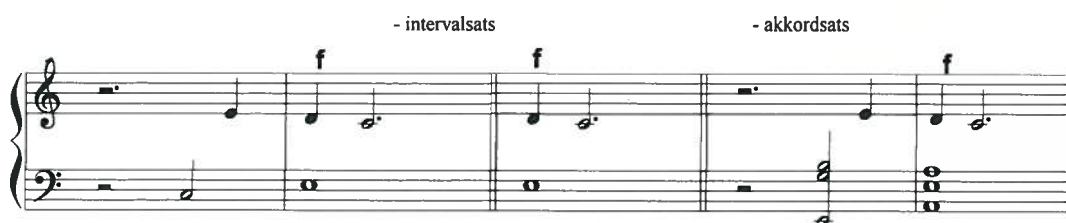
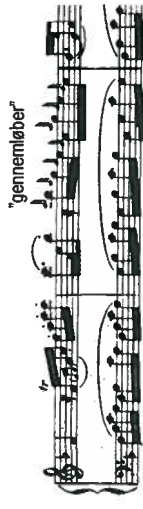

Fig. 91. Gennemløber ("durchläufer"): forslagstone, der indføres og videreføres trinvis – ofte i forb. m. gennemløb af skala over en veldefineret akkord.⁵⁷

Bemærk notationen af forslagsnoderne; op til ca. 1800 kom forslagsdissonanser direkte til udtryk i notationen, i form af forslagsnoder.⁵⁸

Fig. 92. Forudhold – markeret med "fh" – intervallsats

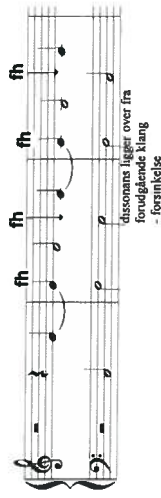
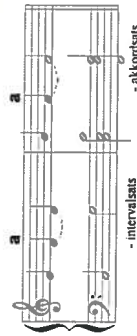

Fig. 93. Forudhold – markeret med "fh" – akkordsats

4.3.3. Anticipation

Fig. 94. Anticipation – markeret med "a" – m/u overbinding

4.3.4. Vekseltoner

Fig. 95. Vekseltoner – cambiata – markeret med "v(c)"

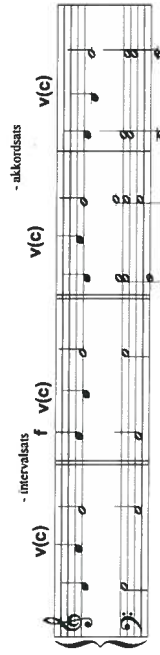
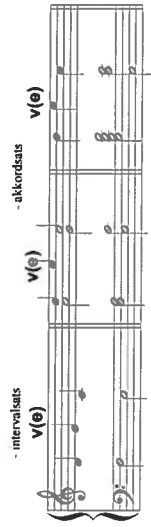

Fig. 96. Vekseltoner – echappée – markeret med "v(e)"

4.3.5. Kæder

Flere på hinanden følgende dissonanser danner en kæde. En dissonanskæde kan komme på ubetonet taktid – som i Fig. 97 og i Fig. 98 – eller forslagsmæssigt på betonet taktid.

a) 1. Ensrettede kæder

Fig. 97 Ensrettede kæder – i akkordsats

a) 2. Omkredsning

Fig. 98. Omkredsning – i akkordsats (Am)

4.3.6. Springtoner

Springtoner optræder lineært, hvor der i en skalamæssig gennemgang er oversprunget toner.

Fig. 99. Springtoner – markeret med "s"

⁵⁷ Mozart, Sonate KV 310, 2.sats

⁵⁸ Mere kendt er måske Mozart: Sonate A dur KV 331, 3. sats "Alla Turca"

Laurie

Bill Evans

...dium Ballad

$\text{♩} = 76$

$B^b_{MA}7$ $E7(b9)_{sus}$ $E7(\#9)$ A_{MI} A_{MI} $A_{MI}^{(MA7)}$ A_{MI}^9 $D7(b9)$
 $G_{MI}^9(b9)$ $C7(\#9)$ C_{MI} C_{MI} $C_{MI}^{(MA7)}$ C_{MI}^9 $F7(\#9)$
 F_{MI}^9 $B^b7(b9)(\#5)$ $E^b_{MI}9$ $A^b7(\#9)$
 1. $D_{MI}7(b5)$ D^b9_{sus} D^b9 C^9_{sus} C^9 B^9
 2. G_{MI}^{11} G_{MI}^{11} $G^{\#}_{MI}^{11}$ A_{MI}^{11} A_{MI}^{11} $B^b_{MI}^{11}$ $B^b_{MI}^{11}$ $B^b_{MI}^{11}$ C_{MI}^{11} $C^{\#}_{MI}^{11}$ $C^{\#o7}$
 $C_{MI}7(b5)$ $F7(\#9)$ B^b13_{sus} A^b13_{sus}
 (Fine) pn. fill — — — — —
 G^b13_{sus} $F13_{sus}$ $F13$

Melody is freely interpreted rhythmically.

Laurie - akkordgenererede linjer

Øvelse: Noter forskellige muligheder for linjedannelse ud fra akkorderne

BbΔ	E7(b9)sus4	E7(b [♯] 9)	Am(addb) Am / AmΔ Am ⁹	D7(b [♯] 9)	Gm ⁹ (b5)	C7(b [♯] 9)	Cm(add9) Cm / CmΔ Cm ⁹	F7(b [♯] 9)
	2	3	4	5	6	7	8	

Fm ⁹	Bb7(b [♯] 9)	Eb m ⁹	Ab7(b [♯] 9)	Dm7(b5)	D [♭] 9sus	D [♭] 9	C ⁹ sus	C ⁹	B ⁹
9	10	11	12	13	14	15	16		

3. Skalamelodik

Vælg en relevant akkordskala til de givne akkorder og angiv skalaen over akkorden.

Noter trinvis bevægelse gennem den valgte skala mellem givne meloditoner.

Der vælges nodeværdier, så der opstår en jævn skalabevægelse uden tonegentagelse eller spring.

Ballad G^{Δ} C^{Δ} F^{Δ} $E m^7$ $A m^7$ $D^7_{sus^4}$

G^{Δ} C^{Δ} $C^{\# \emptyset}$ $F^{\# 7}$ $B m^6$

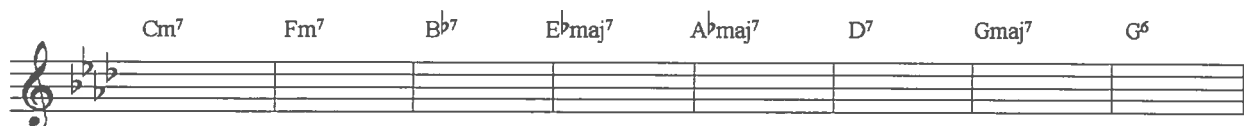
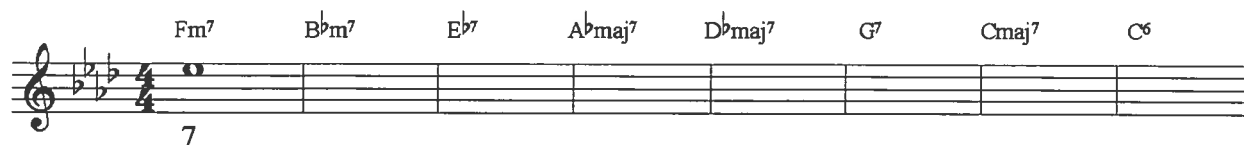
10.2. Guidetone lines med omlægning/spring inden for den enkelte akkord

Opg. 10.2.1

Noter guidetone line, der tager udgangspunkt i den noterede tone.

- Hver takt skal indeholde to på hinanden følgende akkordtoner, hvor den første stemmeføres regelmæssigt fra den foregående takt
- Den anden akkordtone vælges vilkårligt (dvs. en firklangstone eller en akkordudvidelse) og stemmeføres ligeledes regelmæssigt til første akkordtone i næste takt.

Der tages udgangspunkt i den givne tone, og akkordtonerne benævnes under systemet som vist.

36)

Opg. 10.2.2

Noter guidetone line, der tager udgangspunkt i den noterede tone.

- Hver takt skal indeholde to på hinanden følgende akkordtoner, hvor den første stemmeføres regelmæssigt fra den foregående takt
- Den anden akkordtone vælges vilkårligt (dvs. en firklangstone eller en akkordudvidelse) og stemmeføres ligeledes regelmæssigt til første akkordtone i næste takt.

Der tages udgangspunkt i den givne tone, og akkordtonerne benævnes under systemet som vist.

LITERATURE: ARTHUR SCHNITZER

INSTRUMENT: MANDOLIN

INSTRUMENT: GUITAR

INSTRUMENT: VIOLIN

SLAG 10

TRUMPET SOLO LUCAS LU

INSTRUMENT: MANDOLIN

INSTRUMENT: GUITAR

INSTRUMENT: VIOLIN

TRUMPET IN Bb

SLAG 10

INSTRUMENT: MANDOLIN

5

F7

TR.

F7

9

F7

TR.

F7

13

F7

TR.

F7

17

F7

TR.

F7

21

F7

TR.

F7

25

F7

TR.

F7

29

F7

TR.

F7

33

F7

TR.

F7

SLAG 9

TRUMPET SOLO LUCAS LU

INSTRUMENT: MANDOLIN

INSTRUMENT: GUITAR

INSTRUMENT: VIOLIN

TRUMPET IN Bb

SLAG 9

INSTRUMENT: MANDOLIN

4

F7

TR.

F7

8

F7

TR.

F7

12

F7

TR.

F7

16

F7

TR.

F7

20

F7

TR.

F7

LITERATURE: ARTHUR SCHNITZER

INSTRUMENT: MANDOLIN

INSTRUMENT: GUITAR

INSTRUMENT: VIOLIN

SLAG 10

TRUMPET SOLO LUCAS LU

INSTRUMENT: MANDOLIN

INSTRUMENT: GUITAR

INSTRUMENT: VIOLIN

TRUMPET IN Bb

SLAG 10

INSTRUMENT: MANDOLIN

5

F7

TR.

F7

9

F7

TR.

F7

13

F7

TR.

F7

17

F7

TR.

F7

21

F7

TR.

F7

25

F7

TR.

F7

29

F7

TR.

F7

33

F7

TR.

F7

K.C. Blues

By Charlie Parker

VERVE 8840/VERVE 8010/MGM 4949/VERVE 2515

$\text{♩} = 126$

Blues

3

C7 C7

C7 C7 F7 F7

C7 C7 D- G7

C7 G7 C7 F7

C7 G- C7 F7 F7

C7 C7 D-

G7 C7 G7

C7 F7 C7 C7

delayed

© 1956 ATLANTIC MUSIC CORP.
© 1978 ATLANTIC MUSIC CORP.
All Rights Reserved.

W.W.